

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Etablering av pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesen

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) viser til oppdragsbrev nr. 14 av 10. november 2015 fra Justis- og beredskapsdepartementet (JD), hvor DSB ble bedt om å oversende en plan til departementet for gjennomføring av pilotprosjektet i regi av Bergensalliansen. DSB ble også bedt om å vurdere muligheten for å etablere ytterligere ett eller flere pilotprosjekt, jf. søkerne fra Nordland og Rogaland. DSB skal legge til rette for følgeforskning/evaluering.

BERGENSALLIANSEN

Bakgrunn

Bergensalliansen er en politisk møteplass for 22 kommuner i Hordaland fylke. Bergensalliansen har de siste to årene hatt et fokus på utfordringer og risikobildet som brann- og redningstjenestene i regionen står overfor. Det har vært avholdt en brann- og redningskonferanse (juni 2014), og en mulighetsstudie er gjennomført (datert mai 2015) sammen med alle kommunene i Hordaland. Mulighetsstudien er sendt ut til alle 33 kommuner i Hordaland med en anbefaling om at flest mulig kommuner er med i prosjektet som skal se på etablering av et samarbeid.

Rapporten fra mulighetsstudien anbefaler at det etableres et samarbeid mellom selvstendige brann- og redningstjenester fra kommunene med et felles styre (kommuneloven § 27). Det anbefales også at det etableres et eget sekretariat for koordinering og oppfølging av samarbeidet, og at det brukes vertskommune for oppgaver som skal ivaretas av samarbeidssekretariatet.

Prosjekt "Brannsamarbeid i bergensregionen"

Bergensalliansen har utarbeidet en *prosjektbeskrivelse* datert oktober 2015 og et *prosjektmandat* datert 1. desember 2015. Dokumentene følger vedlagt dette oversendelsesbrevet. Prosjektmandatet er basert på prosjektbeskrivelsen. 32 kommuner har bekreftet foreløpig tilslutning til samarbeidet. Mandatet ble godkjent av styringsgruppen, og sendt til orientering til alle de 32 deltakerkommunene. Ingen av kommunene har hatt kommentarer til mandatet.

En rekke av kommunene i regionen har etter sist valg fått nye ordførere, og ledelsen i Bergensalliansen er i gang med en ny forankringsrunde for å gi detaljkunnskap om forpliktelser og mål i prosjektet.

Det fremgår at av det vedlagte prosjektmandatet hva som er prosjektets formål, resultatmål, hovedaktiviteter og milepæler, tidsplan og prosjektorganisering. Mandatet gir en god oversikt over hva som skal oppnås. Det følger av prosjektets formål at:

Prosjektets formål er å organisere brann- og redningstjenesten gjennom et samarbeid mellom selvstendige brannvesen på en slik måte at det sikrer et samlet fagmiljø med høy kompetanse, en

effektiv ledelse og drift, fleksibilitet, svare på behovet for økt spesialisering og opprettholdelse av nødvendig kompetanse knyttet til beredskap.

Bergensalliansen har i brev av 8. desember 2015 sendt en forespørsel til Bergen kommune om prosjektbistand. Alliansen mener at Bergen kommune, ved Bergen brannvesen, har de nødvendige ressurser og kapasiteten til å gjennomføre prosjektet. For å sikre eierskap i prosessen og prosjektet, er det en forutsetning at gjennomføringen involverer deltakerkommunene.

Plan for gjennomføring av pilotprosjektet i regi av Bergensalliansen

DSB gjenfinner de tidligere skisserte samarbeidsområdene (brannfaglig arena, regional rosanalyse, utstyr, kompetanse, spesialisering, samarbeid om forebyggende og beredskap og enhetlig ledelse) i leveransene under resultatmål i prosjektmandatet. Mandatet med leveranser og tidsperspektiv gir således en god oversikt over *hva* det konkret skal samarbeides om, men foreløpig er det for tidlig å beskrive *hvordan* resultatmålene/leveransene skal oppnås og *hvilke* kommuner som blir med i et forpliktende samarbeid.

Bergen kommune, ved Bergen brannvesen, er som nevnt nylig anmodet om å bistå til gjennomføringen av prosjektet. Videre skal aktiviteter gjennomføres, og brannsamarbeidet skal forankres ved at en felles saksutredning med likelydende forslag til vedtak skal oversendes til behandling i hver enkelt kommune.

Prosjektet skal således nærmere avklare det departementet etterspør i oppdrag nr. 14¹ om organisering, styring, fremdrift og finansiering i tiden som kommer.

Når det gjelder finansieringen, følger det av siste punkt i prosjektmandatet at prosjektet må legge frem et forslag til budsjett med en øvre ramme på kr 1.000.000,-. Prosjekteier ved Bergensalliansen har som ansvar å finansiere prosjektet. Prosjektet er foreløpig ikke finansiert, og det må fremlegges et forslag til budsjett for gjennomføring, jf. brev av 8. desember 2016 fra Bergensalliansen til Bergen kommune.

Prosjekt "Brannsamarbeid i bergensregionen" skal ifølge mandatet avsluttes med en sluttkonferanse og en sluttrapport i desember 2016. Samarbeidet skal starte opp tidlig 2017.

Føring for etablering av pilotprosjekt

JD har beskrevet føring for etableringen av pilotprosjektet og DSB vil knytte kommentarer til enkelte av føringene.

Pilotprosjektet skal igangsettes så langt det lar seg gjøre i løpet av 2015.
Planleggingen av pilotprosjektet er godt i gang.

Prosjektet skal avsluttes i henhold til mandatet i desember 2016, og samarbeidet skal starte opp tidlig 2017. DSB vil legge til rette for følgeforskning og evaluering av det faktiske samarbeidet som begynner i 2017. DSB ønsker således å se hvordan brannfaget og oppgaveløsningen ivaretas i en stor region når samarbeidet er på plass, og da over kommunegrensene etter at det er avklart hvilke kommuner som faktisk blir med i samarbeidet.

¹ Jf. brev av 10. november 2015 fra Justis- og beredskapsdepartementet til DSB.

Pilotprosjektet skal legge til rette for ledelse på heltid

Brannsamarbeid i bergensregionen kommer ikke til å innfri føringen fra departementet om ledelse på heltid da det legges til rette for et samarbeid mellom selvstendige brann- og redningstjenester. Imidlertid vil aktiviteter som er skissert i mandatet under brann- og redningsberedskap (definisjon av primærberedskap, oppgaver som krever spesialkompetanse, rutiner for utalarmering og kommandolinjer i hendelser som involverer flere kommuner og rutiner for enhetlig ledelsessystem) styrke hvert enkelt brann- og redningsvesen i samarbeidet, herunder spesielt de brann- og redningsvesenene som ikke har heltidsledelse.

Pilotprosjektet skal legge til rette for deltakelse fra blant annet KS

Bergensalliansen har vært i kontakt med KS, og det er avtalt et møte i uke 51 i inneværende år.

Samvirke med andre beredskapsaktører inkludert de frivillige skal ifølge mandatet beskrives. Så langt har Bergensalliansen vært i kontakt med Sivilforsvaret.

NORDLAND

Nordland fylkeskommune har siden søknaden om pilotprosjekt fått utarbeidet en mulighetsstudie for brann- og redningstjenesten i Nordland, datert 03.12.2015. Rapporten følger vedlagt dette oversendelsesbrevet.

Mulighetsstudien er godkjent i styringsgruppen som bestod av en deltaker fra hvert av de syv regionrådene i Nordland fylke samt en prosessleder fra firmaet Bedriftskompetanse. Styringsgruppen forutsetter at rapporten blir presentert av prosessleder for alle regionrådene.

Mulighetsstudien beskriver gjeldende krav til brann- og redningsvesen, og den beskriver svakheter i dagens organisering av brann- og redningsvesenene i Nordland. Rapporten har en rekke anbefalinger innenfor de ulike temaene, og styringsgruppen konkluderer med følgende anbefalinger:

- 1. Styringsgruppen peker på de utfordringer som er kartlagt i dagens organisering, med mange små enheter.*
- 2. Gruppen peker også på at det ligger sterke føringer fra overordnet myndighet.*
- 3. Gruppen mener at vi i Nordland må styre disse prosessene selv; ved at Nordland selv utreder videre de modeller som følger av punkt 4.*
- 4. Gruppen mener at brannvesenet i Nordland på overordnet nivå må organiseres i større regioner; enten i ett Nordland brann, eller i flere regionale enheter.*
- 5. Såfremt man konkluderer med regionsvis organisering bør det vurderes om noen oppgaver og spesialkompetanse uansett organiseres i et forpliktende samarbeid mellom regionene. Da spesielt innen:*
 - forebygging, analyse, plan og utvikling*
 - kompetanseutvikling og kompetanseheving*
 - trening og øving*
 - innkjøp, logistikk og standardisering av utstyr ift behov*

- *enhetlig ledelsessystem i alle brann- og redningsvesenene i Nordland*

6. Samtidig understreker gruppen at den operative beredskapen på kommunalt/ lokalt nivå må opprettholdes; dvs at det lokalt skal være operative styrker som del av det regionale brannvesen.

7. Ut fra dette ønsker styringsgruppen av Nordland vurderes som pilot for det videre arbeid.

Det fremkommer ikke av rapporten hvilke organisasjonsmodeller som kan være aktuelle i Nordland. DSB vet således ikke på det nåværende tidspunkt om Nordland vil kunne teste ut en annen organisasjonsform enn den Bergensalliansen har lagt opp til, jf. oppdragsbrevet av 10. november 2015 fra JD.

DSB vil berømme Nordland fylkeskommune for initiativet som er tatt for å starte et brannsamarbeid i fylket. Fylkeskommunen står fast på at brann og redning er et kommunalt ansvar, men ønsker å være en bidragsyter i forhold til å legge til rette for å vurdere muligheter for den fremtidige brann- og redningstjenesten i Nordland.

Nordland fylkeskommune har tatt inn over seg at regjeringen mener det er behov for færre og større brann- og redningsvesen. DSB vet imidlertid ikke hvordan prosessen i regionen er tenkt videre, herunder hvordan kommunene skal involveres og få eierskap til prosessen.

DSB vurderer på denne bakgrunn at Nordland har kommet så kort i prosessen at DSB ikke kan anbefale Nordlandsmodellen som et pilotprosjekt innen fristen som er satt av departementet til den 15. desember 2015. Dersom det er mulig ønsker DSB at Nordland oppmuntres til å fortsette prosessen, og at regionen kan vurderes på nytt i det nye året. Vedlagt følger kopi av e-post av 14.12.2015 fra Nordland fylkeskommune.

ROGALAND

Rogaland fylkeskommune ønsker å bidra til en helhetlig og ønsket samfunnsutvikling. I samarbeid med Rogaland brann og redning IKS og på oppdrag fra styringsgruppen i tunnelsikkerhet, har Rogaland fylkeskommune tatt på seg oppgaven med å koordinere arbeidet med å få etablert et pilotprosjekt for organisering av brann- og redningsvesenet.

Rogaland fylkeskommune står fast på målet om å få forankret og prøve ut en pilot i Rogaland med en modell der regionens brann- og redningsvesen er 1:1 med det nye Sør-Vest politidistrikt.

Arbeidet med å forankre prosjektet politisk har imidlertid dratt ut i tid som følge av kommunevalget 2016 da det har vært utskiftninger i politisk ledelse i Rogaland fylkeskommune og i en rekke kommuner i regionen. God forankring i deltakerkommunene anses avgjørende dersom regionen skal lykkes med et pilotprosjekt. Det anmodes derfor om utsatt frist til utpå nyåret 2016 til å komme med en statusoppdatering, jf. det vedlagte brevet av 7. desember 2015 fra Rogaland fylkeskommune.

DSB har hatt dialog med Rogaland fylkeskommune og Rogaland brann og redning IKS, jf. telefonmøte 27. november 2015. DSB anser at mange av tankene fra Rogaland er innenfor føringene i oppdragsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet. DSB er enig med Rogaland fylkeskommune i at forankring av et eventuelt prosjekt er avgjørende for å lykkes. Direktoratet har foreløpig ikke fått tilstrekkelig

informasjon om hvordan det er tenkt at prosessen med forankring og involvering av kommunene skal foregå i Rogaland. DSB kan derfor ikke innenfor fristen fra departementet den 15. desember 2015 anbefale Rogalandsmodellen som et pilotprosjekt.

DSB ønsker imidlertid å følge prosessen også i Rogaland, og vurdere regionen for et eventuelt pilotprosjekt på nytt på nyåret dersom departementet åpner for dette.

Med hilsen
for Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
Avdeling for brann og redning

Anne Rygh Pedersen
avdelingsdirektør

Hans Kristian Madsen
avdelingsleder

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi til:

Fylkesmannen i Hordaland	Postboks 7310	5020	BERGEN
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Bergensalliansen			
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	BODØ
Fylkesmannen i Nordland	Statens hus, Moloveien 10	8002	BODØ
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130 sentrum	4001	Stavanger
Rogaland brann og redning IKS	Jærveien 107	4318	SANDNES
Kommunesektorens organisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO

Vedlegg:

1. Prosjektbeskrivelse for brannsamarbeid i bergensregionen datert oktober 2015 fra Bergensalliansen.
2. Prosjektmandat datert 1. desember 2015 fra Bergensalliansen.
3. Forespørsel til Bergen kommune om prosjektbistand, jf. brev av 08.12.2015
4. Mulighetsstudiet: Mulig samarbeidsmodell for fremtidens brann- og redningstjeneste i bergensregionen. Rapport datert mai 2015 fra Bergensalliansen.
5. Mulighetsstudie. Brann- og redningstjenesten i Nordland. Rapport av 03.12.2015.
6. Rogaland – et mulig pilotprosjekt for ny organisering av brann- og redningsvesenet, brev av 07.12.2015 fra Rogaland fylkeskommune.
7. Tilbakemelding vedrørende et mulig pilotprosjekt i Nordland, jf. e-post av 14.12.2015 fra Nordland fylkeskommune